

Τελικό συνέδριο του ευρωπαϊκού προγράμματος Neo-PRISM-C στην Κύπρο

Κατανόηση των νευρο-αναπτυξιακών διαταραχών

Από τις 31/05/23 έως τις 03/06/23 φιλοξενείται στο Πανεπιστήμιο Κύπρου το καταληκτικό συνέδριο του ερευνητικού προγράμματος Neurodevelopmental Optimal Predictors Risk Factors and Interventions from a Systems Approach for Maladjustment in Children, Neo-PRISM-C. Το έργο χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Horizon 2020, στο πλαίσιο του Δικτύου Marie Skłodowska-Curie, με προϋπολογισμό 4 εκατ. ευρώ και 17 συνεργαζόμενους φορείς από Ευρώπη, Αμερική και Καναδά. Στόχος του προγράμματος ήταν η μελέτη των

Των
**Τιμόθεου Κ.
 Παπαδόπουλου**

και
**Γεωργίας
 Παναγιώτου***

νευρο-αναπτυξιακών διαταραχών, δηλαδή των διαταραχών στη συμπεριφορά που εμφανίζονται στην παιδική ηλικία και συχνά προκαλούν μακροχρόνιες δυσκολίες, έκπτωση στην ποιότητα ζωής και, σε ορισμένες περιπτώσεις, αποτελούν υπόβαθρο για την ανάπτυξη άλλων ψυχικών παθήσεων. Παραδείγματα τέτοιων διαταραχών είναι οι ειδικές μαθησιακές δυσκολίες (π.χ., δυσλεξία), η διαταραχή ελλειμματικής προσοχής με/χωρίς υπερκινητικότητα, οι διαταραχές εσωτερικής (π.χ., αγχώδεις διαταραχές) και εξωτερικής (π.χ., εναντιωματική-προκλητική διαταραχή, διαταραχή διαγωγής) ή ο αυτισμός. Το ετήσιο κόστος των ψυχικών διαταραχών στην Ευρώπη εκτιμάται γύρω στα €800 δισ. ευρώ. Συνεπώς, η κατανόηση αυτού του τύπου των διαταραχών και ο πρώιμος εντοπισμός τους αποτελεί κρίσιμο ζήτημα για την ανάπτυξη καινοτόμων θεραπειών και την πρόληψη προβλημάτων στην ενήλικη ζωή.

Καινοτομία του έργου Neo-PRISM-C ήταν η εφαρμογή του νέου θεωρητικού πλαισίου Research Domain Criteria (RDoC) που αναπτύχθηκε από το Εθνικό Ινστιτούτο Υγείας των ΗΠΑ (National

Η κατανόηση αυτού του τύπου των διαταραχών και ο πρώιμος εντοπισμός τους αποτελούν κρίσιμο ζήτημα για την ανάπτυξη καινοτόμων θεραπειών και την πρόληψη προβλημάτων στην ενήλικη ζωή

Institute of Health, NIH). Σύμφωνα με αυτήν την προσέγγιση, οι νευρο-αναπτυξιακές διαταραχές είναι συστημικές διαταραχές νευρο-συμπεριφορικών συστημάτων (π.χ., το σύστημα που διέπει τα θετικά ή αρνητικά συναισθήματα, το σύστημα της αυτορρύθμισης, της προσοχής ή της μνήμης) που προκαλούν ελλείμματα ή σημαντικές αποκλίσεις σε ποικίλες νοητικές λειτουργίες. Οι ψυχικές διαταραχές δεν αντιμετωπίζονται ως χωριστές οντότητες με διακριτά όρια και αιτιολογίες αλλά ως σύνδρομα δυσλειτουργιών εντός συστημάτων εγκεφαλικής ή ψυχικής λειτουργίας. Ως αποτέλεσμα, διαφορετικοί συνδυασμοί δυσλειτουργιών καταλήγουν σε διαφορετικά προφίλ συμπεριφορικών προβλημάτων. Η προσέγγιση αυτή επιτρέπει την καλύτερη κατανόηση της συχνής συνύπαρξης πολλαπλών διαταραχών στο ίδιο άτομο αλλά και της ετερογένειας που χαρακτηρίζει άτομα με την ίδια διαταραχή, ενώ συνάδει με τη στόχευση για πιο εξατομικευμένες θεραπευτικές παρεμβάσεις.

Ένας από τους στόχους του έργου

Neo-PRISM-C, πέρα από την παραγωγή γνώσης για τη βελτίωση της ζωής των παιδιών και των οικογενειών τους, ήταν η εκπαίδευση νέων ερευνητών, από διαφορετικές χώρες και επιστημονικούς κλάδους. Δεκαπέντε φοιτητές σε 10 ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα εκπόνησαν διδακτορικές διατριβές, αξιοποιώντας μεθοδολογίες όπως της πειραματικής, γνωστικής και κλινικής ψυχολογίας, της νευροεπιστήμης και της επιστήμης των δεδομένων. Οι διδακτορικές διατριβές εκπονήθηκαν σε ένα εύρος θεμάτων αιτιολογίας, αξιολόγησης και θεραπείας των ειδικών μαθησιακών δυσκολιών, των διαταραχών της συμπεριφοράς, της αδυναμίας ρύθμισης των συναισθημάτων, τη συνεισφορά της εικονικής πραγματικότητας στη θεραπεία των διαταραχών της προσοχής και άλλων συναφών ζητημάτων της τρέχουσας ψυχολογικής έρευνας. Οι φοιτητές συνεργάστηκαν σε κοινές δημοσιεύσεις, σε διάφορες δομές της κοινοπραξίας, απέκτησαν δεξιότητες συγγραφής

ερευνητικών προτάσεων, διάχυσης της έρευνας, ετοιμασίας επιστημονικών εκδηλώσεων και δεοντολογικής σκέψης. Με τα εφόδια αυτά αναμένεται να εμπλουτίσουν τις κοινωνίες στις οποίες θα εργαστούν ως επιστήμονες ή λειτουργοί ψυχικής υγείας.

Εκτός από τις παρουσιάσεις των αποτελεσμάτων του Neo-PRISM-C, το συνέδριο θα φιλοξενήσει διεθνούς εμβέλειας προσκεκλημένους ομιλητές. Ειδικότερα προσκλήθηκαν και θα παραστούν ως ομιλητές οι: (1) Tomas Paus από το University of Montreal, (2) Karin Landerl από το University of Graz, και (3) Yair Bar-Haim από το Tel Aviv University. Το συνέδριο είναι ανοικτό σε επαγγελματίες και ερευνητές με τέλος εγγραφής €100 και €70€ για φοιτητές μέσω της ιστοσελίδας <https://neoprismc.org/final-conference/#>.

*Συντονιστή και αναπληρώτριας συντονίστριας του έργου Neo-PRISM-C, Κέντρο Εφαρμοσμένης Νευροεπιστήμης και Τμήμα Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Κύπρου